

Role pohlaví a genderu u vybraných onemocnění

data o zdraví >

Pohlaví i gender významně ovlivňují riziko mnoha onemocnění, přičemž mechanismus jejich vlivu se může lišit.

Duševní zdraví

Pohlaví

Pohlavní hormony estrogen a progesteron hrají roli při zvyšování aktivity klíčových neurotransmitterů včetně dopaminu a serotoninu, které ovlivňují náladu. Variace těchto pohlavních hormonů pravděpodobně přispívají k rozdílu pozorovaným mezi výskytem deprese u mužů a žen, stejně jako reakcemi na léčbu.

Gender

Například dominantní normy maskulinity (jako soběstačnost a tvrdost) negativně ovlivňují ochotu chlapců a mužů vyhledat duševní léčbu. Genderově podmíněné násilí je spojeno s nárůstem posttraumatického stresu, úzkosti a depresivních poruch u žen.

Poruchy užívání látek

Pohlaví

Kvůli rozdílu ve fyziologii a anatomii vede konzumace alkoholu k vyšší intoxikaci u žen. Muži dokáží odbourat alkohol dříve, protože mají v těle více vody, což ovlivňuje distribuci alkoholu po vstřebání.

Pro ženy je těžší přestat kouřit, protože metabolizují návykový nikotin rychleji než muži. Rozdíly v metabolismu mohou pomoci vysvětlit, proč nikotinové substituční terapie, jako náplasti a žvýkačky, fungují lépe u mužů. Zdá se, že muži jsou citlivější na farmakologické účinky nikotinu související se závislostí.

Gender

Bylo prokázáno, že partnerské vztahy ovlivňují užívání návykových látek. Například mnoho žen, které začaly užívat injekční drogy, bylo ovlivněno partnerem. Genderová dynamika moci může ženám také ztížit odchod z nebezpečných vztahů s partnery, kteří užívají drogy nebo nadměrně pijí.

Kardiovaskulární zdraví

Pohlaví

Pohlavní hormon estrogen hraje ochrannou roli v ženské kardiovaskulární funkci tím, že podporuje relaxaci krevních cév a snižuje krevní tlak. Po menopauze, kdy množství cirkulujícího estrogenu klesá, se riziko kardiovaskulárních onemocnění u ženské populace zvyšuje a stává se podobným jako u mužů.

Gender

Mnoho žen se obává potenciálních fyzických a sexuálních hrozeb včetně pouličního obtěžování a násilí. Tyto hrozby vytvářejí bariéry pro účast žen na fyzické aktivitě, která je důležitá pro snížení kardiovaskulárního rizika. Ženy například méně často cvičí na veřejnosti nebo jezdí na kole městem.

Rakovina

Pohlaví

Kvůli rozdílu v anatomii jsou některé rakoviny specifické pro pohlaví. Například rakovina prostaty postihuje pouze muže a rakovina vaječníků pouze ženy. Kromě toho rozdíly mezi pohlavími v metabolismu chemoterapeutických léků ovlivňují i závažnost vedlejších účinků, jako je významný pokles počtu bílých krvinek, který se častěji vyskytuje u pacientek.

Gender

Diagnóza rakoviny je jedním z nejčastějších zdravotních stavů, které vyžadují péči dospělých. Kvůli genderovým rolím a normám poskytují ženy většinu placených a neplacených úkonů péče. Ženy, které pečují o manžela s rakovinou, obecně zažívají vyšší míru stresu, deprese a úzkosti než muži, kteří se starají o manželku s tímž onemocněním.

Muskuloskeletální zdraví

Pohlaví

Rozdíly mezi mužským a ženským muskuloskeletálním systémem mohou ovlivnit riziko určitých typů zranění. Například rozdíly v anatomii mužského a ženského kolena a kyčle zahrnují sílu svalů nohou a ochablost šlach a vazů. Tyto anatomické rozdíly jsou spojeny s vyšším rizikem poranění předního zkříženého vazů (ACL) u dívek a žen.

Osteoporóza je častější u žen, protože mají méně kostní tkáně než muži a dochází u nich k rychlé fázi úbytku kostní hmoty v důsledku hormonálních změn v menopauze.

Gender

Muskuloskeletální zdraví může být ovlivněno kulturními očekáváními genderového vyjádření a normami ženskosti. Ženy jsou často vyzývány nebo vyžadovány, aby nosily a chodily v botách na vysokém podpatku, což u žen přispívá ke zvýšenému riziku rozvoje osteoartrózy později v životě, protože chůze na vysokých podpatcích nadměrně zatěžuje kolenní klouby.

Autoimunitní onemocnění

Pohlaví

Ženský imunitní systém je obecně robustnější než mužský, s vyššími hladinami cirkulujících protilátek. Tento rozdíl, stejně jako genetické faktory, přispívá k neúměrné prevalenci autoimunitních onemocnění u žen.

Gender

Ukázalo se, že genderové normy související s ženskostí – včetně předpokladu, že ženy jsou emocionálnější – přispívají k častým chybným diagnózám autoimunitních příznaků. Například systémový lupus erythematoses (SLE) je u žen často mylně diagnostikován jako hypochondrie nebo úzkost, což vede ke zpoždění v diagnostice a léčbě.

